

BYLO NEBYLO â€ 21

ÅšterÅ½, 09 duben 2013

Švédký stÅ½ vybraných událostí, jak šly dá›jinami. Dnešní menu: lomivá luštÅ½nina, vodácký prÅ½vodce pro Ofélii, srÅ½ka titánÅ½, dá›jepis hrou, souboj nervÅ½, 300 km nad Zemí, lanÅ½mít v poštÅ½, hvÅ½zdy proti hvÅ½zdám, jak selka kníÅ½ectví zachránila, sbírka pÅ½íkladÅ½, doufající.

8.4.1745 – byla provedena první operace šedého zákalu. PÅ½esná›ji Å½eno první operace šedéh zákalu, kdy z oka byla vyjmuta zkalená Å½oka. ProtoÅ½e operace, kdy se Å½oka „vydloubla“ z pouzdra a nechala se spadnout do sklivce, se prováděly uÅ½ v Babylonii dva tisíce let pÅ½ed naším letopoÅ½tem. Tedy, BabyloÅ½ané samozÅ½ejmÅ½ nevÅ½dá›li, Å½e jde o zákal Å½oky, jen si všimli, Å½e v zornici je cosi šedivého. toho zlehýnka píchnou, zapadne to dozadu do sklivce a nemocný pak pÅ½ece jen lépe vidí, i kdyÅ½ jen obrysovÅ½.

Tento zákrok se provádějí v 18. století bÅ½nã na trãštích a poutích. „Oãšmi“ pÅ½mãsta, bãhem jednoho dne ošetãili všechny zájemce a druhý den jiã byli zase na cestã. Pro jistotu. Nãk jejich pacienti totiã po zákroku oslepli. Tak pãšli o zrak napãíklad Johann Sebastian Bach Å½ Georg Friedrich Hã. Å½oka ponechanã ve sklivci ale nãkdy zpãsobila druhotné potã jako odchlípení sítnice nebo vznik zeleného zákalu. Francouzský lékař Jacques Daviel si uvãdomil, Å½e neã zatlaãit do sklivce, je lepší Å½oku vyjmout, a taky to uc bez Å½oky vidí velmi rozmazanã, chybí mu asi tak +20 dioptrií. Å½lovãk je schopen rozeznat nevjše poãet prstã r ze vzdálenosti asi jednoho metru. Ale lépe koukat pães dno od jogurtu neã nevidãt vãbec. No a dneska uã nepotãebujeme ani ty jogurtovky, protoÅ½e umíme uã pár desítek let vymãnit Å½oku za jinou. 9.4.2011 – zeri infarkt myokardu pãšorochlování na Seychelách Zdenãk Šmid, Å½eský spisovatel. „Dumãli po dešti osamãlý muã nad strãkou vody mizící v kanále, je to vodãk. Pãemýšlí, kudy by to jel. Automaticky svou loã, háka i sebe dvãstãkrát zmenšuje. Ví, Å½e napãed by musel pekelnã pãitahovat, aby nenarazil na vaj krásnã by se provlékl mezi zbytkem housky a obrubníkem chodníku a pak by musel ostãme zatoãit vlevo, aby ho to nevuculo do kanálu.“

10.4.1912 – z britského Southamptonu za ovací davã vyplul na svou první plavbu nejvãtší a nepotopitelný zaoceánský parník Titanic. O pãt dní pozdãji jeho pouã skonãila na ledové kãme. – narodil se Eduard Štorch, Å½eský spisovatel, pedagog. Uã jako patnáctiletý hoch se chtã stát uãitelem. Pedagogickou kariéru zahájil na Mostecku, kde hned narazil na tvrdou realitu Å½ivota „...vzduch zkaãený dýmem a zpustlé dá›ti, které tu jsou postrachem vychovatelů, kouãtí, jakmile se nauãily bãhat, koãalku pijí s dospãlymi zãlãou, podvádějí, jsou do krajnosti drzé, surové, ukradnou i hodinky uãiteli, z uãitele si nic nedãlají, policajãm utekou, a rodiãe dá›ti vychovávají jen bitím.“ Pozdãji získal místo v Praze, kde na Libeãském ostrovã zaloãil dá›tskou farmu takovou školu v pãírodã. Rãno se Å½áci uãili obtãnãší pãedmãty jako fyziku, matematiku, kreslení a odpoledne pak bylo uã ménã nároãné vyuãování – dá›jepis, obãanská nauka, zpãv a tãlocvik. Kvãli financování tohoto projektu prodal Národnímu muzeu svou archeologickou sbírku, kterou 20 let budoval. 11.4.1755 – narodil se James Parkinson, britský lékař a chirurg, který popsal tãmes rukou, shrbenou postavu, nejisté šouravé kroky, poruchy hybnosti a chãze a potã pãi mluvení jako projevy choroby a nazval ji „tãaslavã obrna“. Dnes jí Å½íkãme Parkinsonova nemoc a zpãsobuje ji pãedãsné odumírání mozkových bunãk zodpovãdných za tvorbu dopamin. Å½imã je výraznã narušen pãenos povelã z mozku ke svalãm. Lékař umí její prãbãh zpomalit, na toho, kdo vyléãit, kolonka v „Bylo – nebylo“ teprve Å½ekã. 12.4.1961 – odstartoval z kosmodromu Bajkonur nadporãík Jurij Alexejeviã Gagarin, sovãtský kosmonaut, aby po 108 minutách dopadl na bãeh Å½mky Volhy nedaleko vesnice Smelovka v Saratovské oblasti jako major. 12.4.1994 – vtrhnul na internet první spam, a to z klávesnice právníkã Laurence Canter a Marthy Siegelové, kterým najatý programátor vytvoãil skript, jenã všem uãivatãm UseNetu zaslal zprãvu obsahující nabídku vyplnãní pãihlãší do loterie o zelenou kartu. Odporný term pro nevyãádané emaily, reklamy, výzvy a jiné protivnosti byl pãevzat ze scény seriálu Monty Pythonã v létající cirkus, ve které nabízela servírka klientovi lanãmít (Spiced Pork And Ham) na sto zpãsobã. 12.4.1861 – útokem jednote Konfederace na federální pevnost Fort Sumter u Charlestonu de facto vypukla váleka Severu proti Jihu, nebo taky Jihu proti Severu, jak se to vezme. O 4 roky pozdãji, na den pãesná›, generál porãené Konfederace Robert Edward Lee podepsal kapitulãní listinu. A 2 dny po té byl vítãzný prezident Unie Abraham Lincoln zastãmelen na slavnostním pãedã ve Fordovã divadle hercem Johnem Wilkesem Boothem, který porãku Jihu nerozdýchal. 12.4.1012 – usedl na kníãecí stolec kníãe Oldãmich. Pãemyslovci málem vymãli po meãí dá›ív, neã se stihli poãdnã usadit na trãnu. Bratãi Boleslav, Jaromír a Oldãmich si místo bratrské lásky šli pãknã vzãejmnã po krku. Nelze jim to vyãít, kde se chudáci mãli slušným zpãsobãm nauãit: dá›deãek zabil vlastního bratra, tatínek nechal vyvrãdit celý konkurenãní rod... Nejstarší z bratrã Boleslav zvaný Ryšavý v rámci boje o trãn udãlal z mladšího Jaromíra eunucha a nejmladšího Oldãmicha chtãl pro jistotu vyhladit úplnã. Oldãmichovi se naštãstí podaãt vãas prchnout spolu s matkou i bratrem Jaromírem do Nãmec. Boleslav byl niãema, surovec a násilník i dle stãedovãkých mããmítek. Sel vítr a pãed bouãmí pak z Å½ech upaloval, aã se mu za patama prášilo. „Heleme se“ polský král Boleslav Chrabrý, „takový pãkný trãn a docela volný.“ A vytãhl jako eskamotér z rukãvu jakéhosi Vladivoje, údajnã z Pãemyslovské pãíznã, a na volný trãn ho posadil. Vladivoj byl notorický alkoholik, ale neã se stihl k upít, povedl se mu opravdu šikovný kousek. Poãádal nãmeckého krále Jindãmicha II., aby mu udãlil Å½echy v léno. Jindãmichovi pãekvapením málem vypadly zuby, ale co se bude bránit, Å½e jo, a s radostí vyhová›l. A tak Å½echy, které nãmeckému panovníkovi nepatãily a ani na nã nemãlã žádný právní nárok, od této chvíle budou uã navãdy povaãováno majetek nãmecké Å½iše. Spory o trãn nebraly konce, chvíli vládl Ryšavec, chvíli Jaromír, a polský Boleslav

Chrabrý nenápadně vzadu tahal za nitky. Nakonec na český knížecí stolec usedl sám. Tu se do hry vložil Němec. Jak to ho Polák nepořádal “dle starého práva“ (starého pátí roku), o udělení Čech v léno, ha? Pojďte ho s moji, Jaromíre a Oldřichu, já vám s tím tránem pomůžu, vono to Polsko se nám zaříná jak moc rozpínat. Tak si dali po papule zase Jindřich s Boleslavem Chrabrým a Přemyslovci získali zpět své knížectví. Jenže, to knížectví vlastně zdědí? Ryšavec hniže slepý někde v polském vězení, Jindřich, ten si chudák ani nešaroun Oldřich si sice šaroun, ale dědic furt nikde. A jednou na lovu Oldřich spatřil spanilou prادلenu. se tenkrát moc nenosila, že ona byla vdaná taky nijak nevadilo. A za dubem u studánky zplodili kníže Oldřich a žena z lidu Božena Kámesinová následníka českého trůnu Břetislava. Zlí jazykové tvrdí, že Božena byla ušatá, k Oldřich potkal a že otcem přemyslovce panovníka je sedlák Kámesina. No, a ušatá to bylo, jak bylo, kašdopádně zachránila situaci. Chudák Jaromír dopadl neslavně. V rámci tahanic o trůn ho nechal Oldřich oslepit a nakonec skončil rukou proradného Vrsovice, který na něj šel pod otvorem záchoda a napíchl ho na kopí. 13.4.1912 – na se František Běloun, český učitel matematiky a deskriptivní geometrie. Taky jste se z něj šarounili? 14.4. – zemřel Ludvík Lazar Zamenhof, autor esperanta. Narodil se v polském Białystoku, který tehdy patřil Ruskému impériu, a žili v něm židé, Poláci, Němci a Bělorusové. Zamenhof za svůj rodný jazyk považoval ruštinu, kterou mluvil jeho otec, učitel němčiny, a mluvil také jidišem, který se naučil od matky. Jak vyrůstal, mluvil šesti jazyky v tomto jazyce později vychovával své děti. Hotovej Babylon :-)) A tak vymyslel to esperanto. Jako koníček dobrý, ale angličtinu asi ušatá neporazí. Mára Kosmasová